

2. Бигай К. Почему важно отличать стартап от малого бизнеса / К. Бигай // Информационный портал ain.ua, 2016. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ain.ua/2016/11/24/startup-eto-ne-maliy-biznes>
3. <https://leapfin.com> – LeapFinancial фінансова аналітика для стартапів.
4. <https://www.crunch.co.uk/who-we-help/startups> — Crunch бухгалтерський сервіс Великобританії.
5. <http://gebs-education.com> – Global Education Business Sysytem Європейська платформа підтримки стартапів Польщі.
6. <http://accase.com> – Accase бухгалтерська підтримка інноваційних стартапів Словачії.
7. <https://www.xero.com> – Xero бухгалтерське програмне забезпечення для стартапів на основі хмарних обчислень.
8. John Lincoln. Need Accounting Software? 20 of the Best Options for Startups – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.inc.com/john-lincoln/20-accounting-software-options-that-can-help-you-start-fast.html>
9. <https://www.crowdfundinginternational.eu/user/yovych> — Міжнародна платформа Crowdfunding International.

УДК 001.895+631

Кобченко Михайло
аспірант кафедри менеджменту
Полтавської державної аграрної академії
iriska7@ukr.net

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ В РЕСУРСОКОРИСТУВАННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ИННОВАЦИОННЫЕ РЕШЕНИЯ В РЕСУРСОПОЛЬЗОВАНИИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

CONTEMPORARY ISSUES AND INNOVATIVE SOLUTIONS IN RESOURCE USING OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Анотація. В статті представлено огляд інноваційних рішень ресурсокористування сільськогосподарського підприємства в розрізі ключових проблем сучасного бізнес-середовища. Визначено головний недолік повільного інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств та запропоновано перспективне рішення.

Аннотация. В статье представлен обзор инновационных решений ресурсопользования сельскохозяйственных предприятий в разрезе ключевых проблем современной бизнес-среды. Определен главный недостаток слабого инновационного развития сельскохозяйственных предприятий и предложено перспективное решение.

Abstract. The overview of innovative solutions for agricultural enterprises in the context of the key problems of the modern market environment in the article are presented. The main drawback of innovative development of agricultural enterprises is identified and a promising solution is offered.

Забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства на аграрному ринку можливо тільки за умови чіткого налаштування режиму ресурсокористування, який в повній мірі відповідає викликам зовнішнього середовища. Сучасні проблеми сільськогосподарського підприємства в загальному концентруються на вишукуванні можливостей використання при виробництві ефективних сільськогосподарських матеріалів (насіння, засоби захисту рослин, паливо тощо) і очікуванні сприятливих для рослинництва метеорологічних умов. Збільшення частоти виникнення ситуації дорожчечі матеріалів на ринку та несприятливі погодні умови формують актуальність теми.

Тому нашим завданням є вивчення ситуацій, що провокують нестабільність виробничих систем сільськогосподарських підприємств, а також пошук ефективних інноваційних рішень проблем, що виникли.

Світовий досвід інтенсифікації використання земельних ресурсів переконливо доводить, що 30-40% збільшення сільськогосподарської продукції в країнах Західної Європи і США отримують за рахунок використання мінеральних добрив. Однак складна цінова ситуація на

ринку добрив серйозно перешкоджає розвитку конкурентних переваг. Так, за даними Мінагрополітики, протягом 2013–2015 рр. зросли ціни на азотні добрива – від 3420 грн до 11 502 грн/т (більше ніж у 3–4 рази); калійних, від 2 600 до 5 300 грн/т (більше ніж вдвічі), і складні (СуперАгро) – від 4 200 до 10 000 грн/т (більше ніж у 2,4 рази) [4].

Ускладнює ситуацію, через зниження віддачі вкладень, – недостатня збалансованість мінерального живлення культур, яка в 2015 виявлялася в переважаючому застосуванні агропідприємствами азотних добрив (69,6%) і значно меншою – фосфорних (15,8%) і калійних (14,6%). В розрізі областей ці показники суттєво коливаються (азотних від 55,6% до 78,9%; фосфорних від 13,0% до 24,4%; калійних від 7,3% до 22,6%), як і частка удобреному площі, наприклад, у 2015 перебувала в діапазоні від 71,5% у Луганській області до 90,3% в Сумській області. Зараз аграрні підприємства користуються рекомендаціями наукових установ із визначення раціональних доз внесення добрив під окремі культури. Однак для досягнення більшої віддачі добрив рекомендовані дози їх внесення потрібно коригувати згідно з даними про фактичний вміст NPK в ґрунті в доступній для рослин формі.

Дієвим механізмом оптимізації витрат матеріалів та засобів догляду за посівами став активний розвиток технології диференційованого господарського впливу. В основі моделі диференційованого внесення добрив та насіння лежать уявлення про існування неоднорідностей в межах одного поля. Для визначення і оцінки цих неоднорідностей використовують систему сканування ґрунту, точковий аналіз ґрунтових проб, а також систему картування врожайності комбайна при збиранні культури-попередника. Дані системи дозволяють отримати інформацію про електропровідності, вміст мінерального і органічного речовини, кислотності ґрунту. Маючи такі дані можна ефективно використовувати потенціал ґрунту кожної локальної ділянки поля, мінімізувати витрати при внесенні добрив, висіву насіння, і, як наслідок, збільшити прибуток.

За даними американського Auburn University, використання технології автоматичного відключення секцій сівалок скорочує непродуктивні витрати насіння на 1–10%. У США, завдяки використанню цієї технології, фермери економлять від 4 до 62 \$/га залежно від культури. Технологія диференційованого внесення добрив дозволяє економити від 5 до 40% добрив. Так, економія насіннєвого матеріалу становить від 6 до 16\$/га, диференційоване внесення добрив – 36 \$/га, локально-стрічкове внесення добрив – від 40 до 70 \$/га, а підвищення урожайності – від 0,5 до 1,5 т/га [1].

Що стосується розвитку неконтрольованих з боку землекористувачів процесів, серйозні побоювання для розвитку сільського господарства України несуть глобальні кліматичні зміни. У зв'язку з тим, що Україна розташована в різних зонах, характеризується великим різноманіттям екосистем, зміни клімату на глобальному рівні можуть по-різному проявлятися на регіональному рівні, оскільки клімат опосередковано впливає на інші пов'язані між собою фактори екосистеми, включаючи штучно створені (агротехнічні). На сьогоднішній день не існує загальноприйнятих підходів до розробки національної та регіональної політики адаптації сільського господарства до зміни клімату.

У світовій практиці використовують два типи реагування на кліматичні впливи: обмеження і адаптацію. Обмежувальна стратегія спрямована на попередження і сповільнення зростання концентрації парникових газів в атмосфері. Політика обмежень емісій парникових газів (Київський протокол) вже призвела до деякої стабілізації процесу, але вона в принципі не може попередити зміну клімату. Стратегія адаптації вимагає врахування як негативних, так і позитивних ефектів зміни клімату.

Найбільш значущими для сільського господарства країни є такі впливи, як високі та низькі температури повітря, посухи, заморозки, відлиги, крижана кірка, сильні дощі, грози, смерчі, шквали, град, "подвійні" зими – в залежності від них істотно змінюються врожайність і валовий збір зерна по роках. Основні втрати врожаю сільськогосподарських культур визначаються аномальними погодними умовами перехідних сезонів, але і великий вплив має зима, коли озимі можуть загинути повністю або частково. Великої шкоди врожайності зернових в Україні завдає засуха (особливо яровим культурам), однак збільшення повторюваності теплих зим за останні роки призвело до істотних змін умов перезимівлі озимих культур, результатом чого є збільшення ймовірності пошкоджень від крижаної кірки, снігової плісняви, вимокання.

Вищезазначені зміни основних агрокліматичних характеристик вимагають розробки відповідних планомірних заходів з адаптації сільськогосподарського виробництва. Одна зі складових цього процесу – це моделювання погодних умов і управління ризиками на основі

прогнозу. Моніторинг погодних умов з використанням метеостанцій і спеціальних датчиків дозволяє проводити оперативне планування і управління агротехнічними заходами на полях:

1) 90% втрат врожаю пов'язано з погодними умовами. На етапі планування з допомогою погодного моделювання та управління ризиками втрати можна знизити на 25%.

2) 70% свіжої води використовується для зрошення в сільському господарстві. Якщо аграрний виробник зможе прогнозувати, де і коли піде дощ, це знизить рівень використання води для зрошення. Також, фермер може відкласти внесення добрив, якщо знає, що наближаються сильні дощі.

3) 50% їжі ніколи не потрапляє на стіл споживача через псування на етапі транспортування. Точний прогноз погоди дозволить знизити ці втрати [1].

Сучасний ринок промислового обладнання пропонує системи автономного моніторингу погоди – метеостанції оснащені метеорологічними сенсорами температури і відносної вологості повітря, сонячної радіації, дощовимірником, вимірником швидкості і напрямом вітру, зволоження аркуша, температури і вологості ґрунту, атмосферного тиску. Дане обладнання має інтегрованим аналітичним механізмом, який являє собою індивідуальний агрономічний прогноз погоди, на підставі якого формується прогноз захворювання сільськогосподарських культур, розраховується коефіцієнт випаровування і транспірації (ЕТ) на підставі яких надаються економічно вигідні та ефективні рішення для сільськогосподарських культур.

Недосконалість розвитку інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств, на наш погляд, пов'язано, насамперед, із несистемністю реалізованих заходів оптимізації процесів з використанням інноваційних технологічних рішень. Поточна практика зводиться до так званої техніки «латання дірок». В окремих випадках застосування нових технологій використовується контрпродуктивно та дискредитує. Наприклад, призначення технологій диференційованого господарського впливу обмежується економією дорогих добрив, технологій паралельного водіння і автопілотування сільськогосподарської техніки – для скорочення персоналу, призначення метеомоніторингу обмежується інформацією про поточні погодні умови, які перешкоджають виконанню операцій і переведення підприємства в режим очікування. Тобто головною проблемою інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств є відсутність довгострокового стратегічного плану дій з чіткими цільовими постановками. Чітке стратегічне планування інноваційного розвитку техніки і технологій дозволить зробити виробничий процес стійким в плані результативності, що призведе за собою процеси зниження інтенсивності землекористування сільськогосподарських підприємств.

Література

1. О точном земледелии и эффективных решениях. Национальный агропортал Latifundist.com. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://latifundist.com/blog/read/795-o-tochnom-zemledelii-i-effektivnyh-resheniyah>.
2. Соломаха Светлана Ивановна Инновационная аграрная политика как основа устойчивого развития предприятий АПК // Концепт. 2013. №3 (19). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnaya-agrarnaya-politika-kak-osnova-ustoychivogo-razvitiya-predpriyatiy-apk>.
3. Тутицын Е. В. Инновационные процессы в сельском хозяйстве // Вестник Ульяновской ГСХА. 2007. №1 (4). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnye-protsessy-v-selskom-hozyaystve>.
4. Экономика внесения минеральных удобрений. Официальный сайт журнала «Пропозиція». [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://propozitsiya.com/ekonomika-vneseniya-mineralnyh-udobreniy>